

УДК 658.14

М.Б. КАРАКУЛОВ, студент, НТУ «ХП»;

Р.Ф. СМОЛОВИК, канд. екон. наук, проф., НТУ «ХП»

ДО ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ

У статті розглядаються значення кредитних операцій для розвитку інноваційної діяльності підприємств та деякі напрямки забезпечення безпеки кредитних операцій, диверсифікація ризику кредитних операцій.

Ключові слова: резерв, контроль, ліміт, банк, кредит, фінанси, диверсифікація.

Вступ. Кредит (лат. *creditum* – позика) являє собою сукупність економічних відносин, що виникають між кредитором і позичальником із приводу передачі вартості (майна або грошей) у позичку на умовах повернення, терміновості й платності. Ці умови виступають основними принципами організації і функціонування кредиту [1]. Сукупність відносин, яку відбиває кредит, завжди привертала увагу дослідників. Це пов'язано не тільки з певною загадковістю такого феномену, як гроші, а й з тією обставиною, що кредитні відносини вже в стародавньому світі охоплювали широкі версти населення.

© М.Б. Каракулов, Р.Ф. Смоліков. 2013

Ціль дослідження, постановка проблеми. Споживчий кредит пов'язаний з проблемами, що виникають під час реалізації товарів і послуг, Ці проблеми, як відомо, притаманні насиченим товарним ринкам. Там, де існує дефіцитна економіка, там споживчий кредит або відсутній, або має місце за окремими товарними групами чи навіть за окремими товарами. Наприклад, у Радянському Союзі споживчий кредит існував тільки для незначного переліку товарів, котрими ринок був насичений. Структура споживчого кредиту по відношенню до товарних груп Харківського регіону (рис. 1) і дозволяє зробити висновок, що найбільшу питому вагу займає кредити для придбання побутової техніки – 48% та мобільних телефонів – 28%.

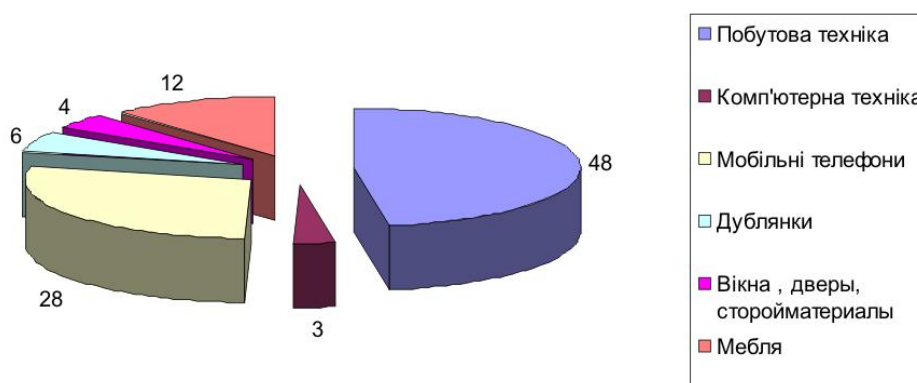

Рис. 1 – Структура споживчого кредиту по різним товарним групам

Матеріали дослідження. За термінами споживчий кредит поділяється, на короткостроковий (до одного року) і середньостроковий. Максимальний термін споживчого кредиту у високорозвинених країнах зазвичай не перевищує трьох років. Що стосується довгострокового кредиту, то він існує як виняток, представлений кредитом під будівництво житла, і зазвичай виділяється в особливу групу так званого іпотечного кредиту. Споживчий кредит належить до числа дорогих, що означає високу процентну ставку. Зазвичай вона коливається в межах 15–30 %, але може бути й вищою. Головними причинами дорожнечі споживчого кредиту є відносно високі витрати на його надання і великий ризик неплатоспроможності споживача [2].

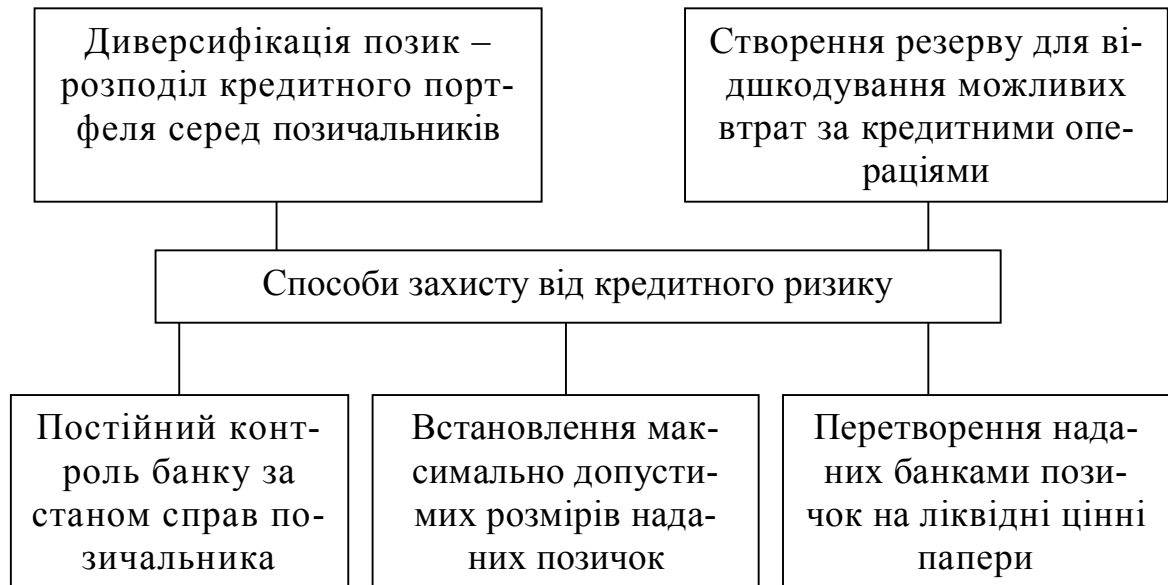

Рис. 2 – Деякі засоби захисту кредитних операцій від кредитного ризику

Банк повинен правильно дослідити допустимість ризику, розробити проект прийняття негайно практичного рішення, спрямованого або на використання ризикових операцій, або на виробітку системи заходів, що знижують можливість появи витрат банку від проведення тієї чи іншої операції. Існує декілька способів захисту від кредитного ризику (рис. 2).

Національний банк України неодноразово звертав увагу керівників банків на потребу забезпечення надійності банків, схоронності коштів клієнтів, а також запобігання спробам використання банківської системи для відмивання брудних грошей, недопущення здійснення платежів без законних підстав і особливо на дотримання банками вимог щодо інформаційної безпеки. Разом з тим, останнім часом було зафіксовано кілька випадків порушень банківськими установами України нормативно-правових актів Національного банку з питань захисту інформації.

Результати дослідження. При управлінні ризиками варто рекомендувати наступне: використання принципу зважених ризиків; здійснення систематичного аналізу фінансового стану клієнтів банку; здійснення систематичного аналізу платоспроможності і кредитоспроможності банку; застосування принципу поділу ризиків; рефінансування кредитів; проведення політики диверсифікації (широкий перерозподіл кредитів у дрібних сумах, наданих великій кількості клієнтів, при збереженні загального обсягу операцій банку); страхування кредитів і депозитів; застосування застави; засто-

сування реальних персональних і «уявних» гарантій; хеджування валютних операцій; збільшення спектру здійснюваних операцій (диверсифікація діяльності) (рис. 3).

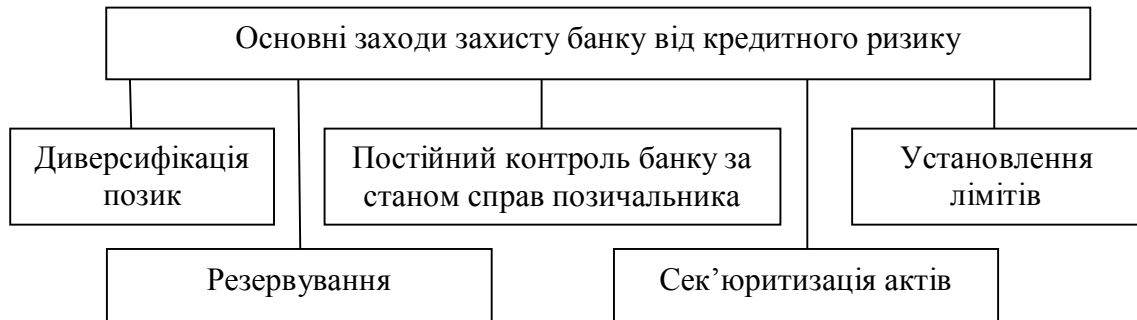

Рис. 3. Основні заходи захисту фінансової системи банку від кредитного ризику

Управління ризиком процентних ставок: досягнення цільового рівня чистої процентної маржі, спреду, чистого процентного доходу; передбачення руху процентних ставок, встановлення процентних ставок за залученими та наданими коштами; визначення динамічної структури активів і пасивів та використання засобів хеджування [4].

Список літератури: 1. Кочетков В.Н. Анализ банковской деятельности / В.Н. Кочетков. – К.: МАУП, 1999. – №2. 2. Гладких Д. Основные показатели финансовой стабильности банковских организаций / Д. Гладких // Вестник НБУ, 2001. – №10. 3. Романенко Л.Ф. Риски в банковской деятельности / Л.Ф. Романенко // Финансы Украины, 2003. – №5. 4. Савдакасов К. Комерційні банки. Управлінський аналіз діяльності / К. Савдакасов. – К.: «Ось-08», 2008. 5. Склеповой Е.В. Составляющие устойчивости коммерческого банка // Финансы Украины, 2002. – №5.

Надійшла до редколегії 09.09.13

УДК 658.14

До питань забезпечення економічної безпеки кредитних операцій / М.Б. Каракулов, Р.Ф. Словик // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Інноваційні дослідження у наукових роботах студентів. – Х.: НТУ «ХПІ» – 2013. – № 55 (1028). – С. 192–195. Бібліогр. 5 назв.

В статті аналізуються фактори, впливаючі на удосконалення результатів господарської діяльності, прибутку; приводяться конкретні розрахунки по пропозиційним заходам, що сприяють підвищенню фінансової стійкості підприємства.

Ключевые слова: резерв, контроль, ліміт, банк, кредит, фінанси, диверсифікація.

The article analyses factors, influencing on improving economic performance, profit; provides specific calculations on the proposed activities for improving the financial sustainability of the enterprise.

Keywords: reserve, control, limit, Bank, credit, finance, diversification.